

HET JAAR VAN DE MEEST 'WEGGESTOPTE' HEILIGE

- **Sint Jozef de Bouwer**

Mijn bureaulade met zelf verzameld en mij door belangstellende lezers toegestuurd materiaal over de H. Jozef loopt aardig vol. Bedankt voor alle inzendingen, en gaat u er vooral mee door, want het jaar is nog niet om! Intussen komt er wat lijn in de mogelijke gezichtspunten waarover het in dit en de komende artikelen zal gaan. Ik wil niet méér verklappen dan dat we het déze keer zullen hebben over het 'beroep' van Jozef; anders gezegd over wat hij deed om voor zijn gezinnetje de kost te verdienen. Nou, hoor ik u zeggen, daar zijn we dan vlug over uitgepraat, want in de bijbel staat toch dat hij 'timmerman' was? Laten we het daar dan deze keer tóch maar eens over hebben, want zo eenvoudig als menigeen denkt, liggen de zaken niet.

Het staat er inderdaad, zelfs dat Jézus 'timmerman' was (zie het evangelie volgens Marcus 6, 3). Maar dit is een vertaling van het Griekse 'tektoon', en dat woord betekent meer dan zo maar "houtbewerker" (zie noot 1). Jammer van al die Jozefbeelden met hun levensgrote zagen, driehoeken en passers in de hand: de goede man heeft waarschijnlijk meer met steenhakbijlen gewerkt. Kijk naar de foto's hieronder en lees de verhalen erbij: zulke behuizingen hadden hoogstens aan het dák wat houtwerk, dat bovendien (denk aan het verhaal van de lamme die zijn ligmatje opnam!) niet al te moeilijk te verwijderen was!

*Vlak voor Kerstmis 2009 meldt de archeologe Yardenna Alexandre, dat ze in Nazareth onder een klooster de resten heeft gevonden van **een huis uit Jezus' dagen.***

Vlak daarbij ligt de Basiliek van Maria-Boodschap. Dat kan niet mooier, zou je zeggen; nepnieuws, zeggen anderen.... (Trouw [digitaal] 21-12-2009).

© Foto AFP - Trouw.

*Elf jaar later (wéér rond het kerstfeest!) meldt Yardenna zich opnieuw, in gezelschap van andere onderzoekers. De maker van deze actiefoto is er nu vast van overtuigd dat hij de fundamente [ik zie toch méér? - WS] heeft teruggevonden van **het huis van Jozef en Maria**, verstopt onder een vierde-eeuwse grotkerk, die misschien al in de eerste eeuw een voorgangster had. Maar, om meer zekerheid te krijgen is, zo vinden de geleerden, is nog verder onderzoek nodig. (Kerknet/België 26-11-2020).*

© Foto: Ken Dark - Kerknet/België.

Intussen is het wel een feit, dat juist het beróep van Jozef in de loop van de geschiedenis tot de gelovige fantasie heeft gesproken. Toen begin 19de eeuw de *arbeidersbeweging* opbloeide, werd hij de patroon van... ja, hoe nóem je ze, men aarzelde kennelijk in die tijd... patroon dus van de *houtbewerker*s natuurlijk, maar ook van de *werklieden* in het algemeen of van de *bouwwakker*s (noot 2). Dat heeft onder andere veel mooi bewerkte verenigingsvaandels opgeleverd, die nu vaak nog kerk- en kapelmuren sieren, maar ook in musea gewild zijn. Opmerkelijk in verband met het boven vertelde is het gegeven, dat sommige oprichters als Patroon van de *steenfabrieksarbeiders* niet voor Jozef kozen, maar voor de ge"sten"igde Stefanus (niet het bakken of het verwerken, maar het *misbruik* van stenen werd zo dus een beetje 'geheiligd'). Daartegenover waren er dan ook weer *middenstanders* die Sint Jozef als hun Patroon zagen: hij was immers een 'kleine zelfstandige'! De talrijke (missie)-naaikransjes (om het luchtig te houden: gewijd aan de heilige Thea?) waren er maar druk mee.

Onze Moeder de Kerk is heel vindingrijk als het erom gaat, een reden te vinden om feest te vieren. In de bloeiperiode van de Middeleeuwen waren er daardoor - naast alle zondagen - nog tientallen andere vrije dagen. In het Duits doet het woord *Ferien* voor vakantie daar nog steeds aan denken. Die feestdagen waren meestal gewijd aan juist op dat moment populaire heiligen. Soms werd de wildgroei zó groot, dat er hier en daar in de kalender moest worden geschrapt. Maar het proces gaat inmiddels tóch gewoon door.

Zo'n anderhalve eeuw geleden kwam paus Pius IX op het idee, dat Jozef, die toch maar samen met Maria en Jezus aan de basis, het fundament, van Gods Kerk heeft gestaan, best wat meer gewaardeerd en gefêteerd mocht worden; deze 'grote Bouwer' verdiende de titel 'Patroon van de Wereldwijde Kerk' (compleet met feestdag, 19 maart). Hier en daar draagt Jozef dan ook echt een kerkgebouw of een schip op zijn gespierde arm, maar – om deze keer te kijken

met de ogen van een kunstzinnige medebroeder, Michael McGrath – je kunt het ook heel creatief en kleurrijk proberen *uit te beelden*: de gemeenschap die de ‘Una Sancta’, de Éne Heilige Kerk vormt, is kleurrijk als het prachtgewaad van die ándere Bijbelse Jozef, stralend als een Bruid in haar adembenemende schoonheid. Jozef staat hier in zekere zin ook model voor de Kerk zelf!

*Speciaal voor deze gelegenheid
gemaakte tekening
van:*

**Sint Jozef, Patron
van de Kerk.**

*(c) Mickey McGrath
2021.*

Speurend tenslotte naar woorden die Jozef als Bouwer in de kijker plaatsen, vond ik hierover bij Frans van Sales tot nog toe niets noemenswaardigs (maar zijn volledige *Werken* zijn voor mij nog altijd bijna onbereikbaar).

De oogst bij de lezers en in de andere uitspraken die ik tegenkwam, is ook tamelijk schraal. Dit aspect van Sint Jozef is blijkbaar niet meer zijn meest aansprekende kant. Wel lijkt, om te eindigen, door huiseigenaars een nieuwe manier ontdekt te zijn om bij te dragen aan het ‘weggestopt-zijn’ van onze heilige: als je je huis kwijt wil,

begraaf dan een Jozefbeeldje op z'n kop bij de voordeur; je huis is in een mum van tijd verkocht!

Misschien is Sint Jozef in deze manier van zien wel nét zo'n geslaagde 'bouwer aan de toekomst' als toen hij nog in Nazareth leefde!

Noten:

*1. Dat het begrip 'timmerman' ruimer moet worden uitgelegd, blijkt ook uit de volgende feiten: In het Duits en ook in ouder Nederlands heet het héle proces van een huis bouwen 'zimmern/timmeren'; het Griekse 'tektoon' hangt samen met 'techniek' en de Latijnse vertaling 'faber' met 'fabriek'. De opgraver Ken Dark van foto 2 verstaat onder een timmerman dan ook terecht 'een vakman die vertrouwd is met **bouwen**'.*

2. Mijn vader (Bernd Spann, 1903-1986), metselaar van beroep, was b.v. lid van de 'R.K. Werkliedenvereniging' en (bestuurs)lid van de 'R.K. Bouwvakbond' (de eerste misschien, de tweede zéker met Sint Jozef als Patroon). Als stenenlegger 'timmerde vader zo aan de weg'(!) voor de katholieke stands- en vakorganisaties. Die hadden in elk bestuur een geestelijke als adviseur, want ook de katholieke actie werkte toen nog stevig 'onder de hoede van Moeder Kerk (en haar vele heiligen)'. En met zoons die wel eens 'n handje meehielpen in de administratie van 'den Bond' (zie Jozef en Jezus....) en als postbode binnen het dorp.

*Pater Willem Spann
Burgemeester Brokxlaan 1407
5041 RR Tilburg
w.spann@outlook.com.*